

Ekoznačky – pro mladší žáky

CÍLE:

Žák rozliší výrobky s ekoznačkou od ostatních.

Žák zdůvodní jejich význam pro ŽP a místní komunitu.

Žák zmapuje výrobky s danými ekoznačkami v místních obchodech.

6.–7.
TŘÍDA

1 VYUČOVACÍ
HODINA

Co budou žáci dělat:

Žáci se v hodině seznámí se čtyřmi ekoznačkami na základě výrobků a obalů, které sami přinesou, a poté doplní své znalosti o texty a obrázky rozvěšené učitelem po třídě. Ve skupinách se podrobně seznámí s jednou značkou, kterou potom představí ostatním. Na závěr se vžijí do jednoho certifikovaného výrobku a popíší jeho vznik.

Domácí úkol na hodinu:

Žákům ukážeme a po třídě vyvěsíme loga Bio, Fair Trade (FT), Šetrného lesního hospodaření (FSC – Forest Stewardship Council) a Ekologicky šetrného výrobku (EŠV) (Příloha 1). Úkolem žáků je prozkoumat obchody a přinést na další hodinu co nejvíce různých obalů, případně výrobků s danými ekoznačkami.

Důkaz o učení:

Žáci vytvoří prezentaci s informacemi o ekoznačce a představí ji ostatním. Prezentace bude odpovídat předem domluveným kritériím. Žáci napíší příběh o vzniku vybraného výrobku.

	AKTIVITA	ČAS	POMŮCKY
E	Co jsme nakoupili	15 min.	Loga ekoznaček (Příloha 1), výrobky/obaly přinesené z domova, příp. donesené učitelem, pracovní list (Příloha 2)
U	Známe svoji ekoznačku	20 min.	Rozstříhaná loga ekoznaček, obrázky a popisy značek (Příloha 3), pracovní list (Příloha 2)
R	Příběh výrobku	10 min.	Pracovní list (Příloha 2)

Program hodiny je dost nabitý, ideální by bylo pracovat ve dvou na sebe navazujících hodinách. Pokud to není možné, hodinu zkrátíte ubráním informací v Aktivitě číslo 2 – uvědomění, případně ubráním jedné z ekoznaček.

Co jsme nakoupili

Necháme žáky vyložit na lavici obaly/výrobky, které přinesli, a necháme je pracovat ve čtveřicích (dvě lavice za sebou). Rozdáme jim pracovní listy (Příloha 2). Jejich úkolem je společně probrat a zapsat do pracovního listu:

- co kdo přinesl
- zda jednotlivé výrobky znají
- čím se tyto výrobky (se značkou) liší od ostatních výrobků stejného druhu, ale bez značky
- kde je koupili
- na co by se chtěli nějakého výrobku zeptat
- kolik výrobků mají s jednotlivými značkami

Po diskusi každá skupina vybere jeden nejméně známý výrobek, který potom představí ostatním dle bodů, které společně probírali. Pokud by se opakovaly výrobky se stejnou značkou, vyzveme další skupiny, aby zvolily výrobek se značkou, o které se ještě nemluvilo. Učitel potom zapíše na tabuli, kolik bylo v které skupině výrobků s jednotlivými značkami. Společně vyhodnotíme, jakých výrobků bylo nejvíce, jakých nejméně a proč.

Známe svoji ekoznačku

Pokud byly v jednotlivých skupinách zastoupeny všechny značky, vyzveme žáky, aby si každý ze skupiny vzal obal/výrobek s jinou značkou. Poté se vytvoří nové skupiny dle stejných značek. Pokud je žáků hodně, rozdělíme vzniklé skupiny napůl tak, abychom celkem měli osm skupin. Pokud výrobky nebyly rovnoměrně zastoupeny, rozdělíme žáky do čtyř, případně osmi skupin, můžeme k tomu využít rozstříhaná loga jednotlivých značek. Žáci vytvoří skupiny tak, aby se jim podařilo celé logo opět složit. Každá skupina dostane fixu jiné barvy.

Mezitím rozmístíme po třídě obrázky a popisy k jednotlivým značkám (Příloha 3). Sdělíme žákům, že jejich úkolem bude představit co nejlépe svou značku, popsat, co znamená a jaký je vliv výrobku na životní prostředí. Představení mohou pojmout jakoukoli formou, důležité ale je, že se do něj musí zapojit a něco říci všichni členové skupiny. Informace mohou získat z textů a obrázků rozmístěných po třídě. Každá skupina se snaží dle textu a obrázků zjistit, co patří k její značce. Pokud text či obrázek sedí k její značce, udělá u něj fixou tečku. Žáci si mohou dělat poznámky do pracovního listu. Při prezentaci mohou ostatní skupiny klást doplňující otázky.

Příběh výrobku

Všichni si sednou na své místo, každý si vybere jeden výrobek (buď vlastní, nebo si jej půjčí od souseda) tak, aby měl jinou značku, než kterou skupina představovala. Každý si představí, že se stal oním výrobkem, a napíše příběh svého vzniku (např. „Jak se ze mě stalo máslo“). Kdo chce, může potom svůj příběh přečíst či jej můžeme i s výrobkem/obalem umístit na nástěnku.

Tip:

Lze předpokládat, že nejčastější a nejznámější budou biopotraviny. Pokud chcete, aby se žáci seznámili na „vlastní oči“ i s dalšími typy ekoznaček, mějte výrobky a obaly v záloze, můžete pak do každé skupiny dát jeden méně známý.

Tip:

Před prezentací se s dětmi domluvte na kritériích, jaké by měla správná prezentace splňovat. Kritéria, která žáci vymyslí, запиšte na tabuli a nechte potom skupiny vzájemně ohodnotit svůj výstup.

Informace k tématu:**Ekoznačky (Bio, Fair Trade, FSC, Ekologicky šetrný výrobek)**

Značek na obalech můžeme najít velké množství. Jen některé se ale vztahují k životnímu prostředí a jen některé jsou spolehlivé. Čtyři značky, na které se tento list zaměřuje, jsou spolehlivými ekoznačkami, jejich udělení podléhá zveřejněným a náročným pravidlům certifikace.

Produkt ekologického zemědělství

je českou ekoznačkou. Certifikaci udílí a kontroluje o. p. s. KEZ (Kontrola ekologického zemědělství). V roce 2007 bylo v ČR 1249 ekofarem, 223 výrobců biopotravin a plocha ekologicky obhospodařované půdy zabírala 7,2 % celkové výměry zemědělské půdy u nás. Hlavními znaky ekologického zemědělství je:

- nepoužívání umělých hnojiv, pesticidů a geneticky modifikovaných organismů,
- chování zvířat v jejich přirozených podmínkách,
- výroba biopotravin bez přídavku umělých potravinářských aditiv.

Více informací, seznam výrobců a prodejen na <http://www.pro-bio.cz/>.

Ekologicky šetrný výrobek

Jedná se opět o českou ekoznačku, spravovanou Agenturou pro ekologicky šetrné výrobky. Národní program označování ekologicky šetrných výrobků byl vyhlášen 14. dubna 1994. Systém vznikl z iniciativy ministra životního prostředí a ministra hospodářství.

Značka se udílí dle kritérií stanovených pro jednotlivé kategorie výrobků a zaručuje, že při výrobě byly minimalizovány negativní ekologické vlivy. Výrobek by měl být zároveň příznivý i k lidskému zdraví.

Další informace a databáze certifikovaných výrobků na <http://www.cenia.cz/>.

Fair Trade

(„spravedlivý obchod“) je mezinárodní značka, která v sobě zahrnuje nejen ekologický, ale i sociální rozměr. Označuje se jí alternativní přístup ke konvenčnímu mezinárodnímu obchodu. Cílem je udržitelný rozvoj pro znevýhodněné výrobce převážně z chudších rozvojových zemí – Afriky, Latinské Ameriky a jižní a jihovýchodní Asie. Tohoto cíle se snaží docílit především poskytováním férových obchodních podmínek pro zapojené výrobce a informováním spotřebitelů o situaci výrobců a jejich zaměstnanců v rozvojových zemích. Značka Fair Trade zaručuje, že při výrobě produktu

- nebylo využito dětské práce,
- zaměstnanci dostali za svou práci řádně zaplacen a mají od svého zaměstnavatele (většinou menší družstva výrobců) zaručeno i určité základní sociální a zdravotní zajištění
- pěstování plodin probíhá ekologicky šetrným způsobem

Více informací a přehled míst s prodejem zboží se značkou Fair Trade na www.fairtrade.cz.

FSC (Forest Stewardship Council)

Tato značka je také mezinárodní a najdeme ji na výrobcích ze dřeva, které vyrostlo v šetrně obhospodařovaných lesích. U nás získaly certifikaci zatím čtyři lesy a 20 výrobců. FSC je nezávislá nevládní nezisková organizace, založená v Torontu roku 1993. Základní myšlenkou organizace FSC je podporovat

- environmentálně odpovědné,
- sociálně přínosné a
- ekonomicky životaschopné

obhospodařování lesů celého světa, a tím napomoci chránit mizející, ohrožené a devastované světové lesy. Podkladem pro certifikaci lesů v České republice je Český standard FSC. Ten směřuje k obnově zdravých listnatých a smíšených lesů obhospodařovaných šetrným způsobem. Podle Českého standardu FSC se v lesích kupříkladu nesmějí při těžbě vytvářet velké paseky, používat geneticky modifikované organismy, hnojiva ani nebezpečné chemikálie. V lese se naopak ponechává část dřeva k zetlení, doupné stromy jako hnízdiště ptáků a v určitých – zvláště citlivých – částech lesů se omezuje hospodaření.

Podle požadavků FSC by rovněž měli být přednostně zaměstnáváni místní obyvatelé. Důraz je kladen i na bezpečnost práce. Systém FSC dbá na otevřenost vůči veřejnosti. Občané se v rámci certifikace mohou vyjadřovat k hospodaření v okolních lesích, podílet se více na jeho plánování a dozvídat se o výsledcích certifikace lesů ve svém okolí.

Další informace a seznam certifikovaných výrobků u nás najdete na <http://www.czechfsc.cz/>

Představte si navzájem ve skupině své výrobky.
Zapiš si pod příslušné značky odpovědi na následující otázky:

<p>+BLĪ WāSPCLZ NĚUF WF TLVQJOś</p>				
<p>„UFSĪ WāSPCLZ KTJ QŷFEUÓN OF[OBM/B</p>				
<p>„EF KTUF WāSPCLZ LPVQJMJ</p>				
<p>ĴÓN TF WāSPCLZ TF [OBřLPV MJÝÓ PE PTUBUÓÓDI WāSPCLŮ TUFKOĪIP ESVIV, BMF CF[[OBřLZ</p>				
<p>„PMJL WāSPCLŮ se vám sešlo ke LBāEĪ [OBřDF</p>				
<p>„EZCZ WśDJ, LUFŠĪ KTUF QŷJOFTMJ, VNśMZ NMVWJU, OB DP CZTUF TF KJDI [FQUBMJ</p>				

Sem si můžeš zapisovat, co jsi zjistil o své ekoznačce:

**Vyber si jeden výrobek, který se ti líbí.
Představ si, že se v něj proměníš.
Zkus napsat příběh o svém vzniku:**

Biopotraviny

- Označuje produkty ekologického zemědělství.
- Je podporováno hospodaření v souladu s přírodou.
- Nepoužívají se umělé chemické prostředky (hnojiva, léky, pesticidy...) přímo ani v jiných produktech (krmivo, osivo) ani při zpracování potravin.
- Všechna domácí zvířata se chovají důstojným způsobem, respektují se jejich přirozené požadavky a chování.
- Ekologické zemědělství udržuje osídlení venkova a zachování tradičního rázu kulturní zemědělské krajiny.
- Výrobky kontroluje a značku uděluje obecně prospěšná společnost KEZ (Kontrola ekologického zemědělství) podle zákona.
- Je zachována dlouhodobá úrodnost půdy a její ekologická funkce.

Fair Trade

- Znamená „spravedlivý obchod“ a vymezuje se vůči běžnému mezinárodnímu obchodu.
- Označuje výrobky, které byly vyrobeny za spravedlivých podmínek v chudých zemích světa – v Africe, Jižní Americe a jižní a jihovýchodní Asii.
- Výrobcům je poskytnuta odpovídající cena za jejich výrobky.
- Jsou dodržována lidská práva – nevyužívá se dětská práce, rozvíjejí se příležitosti pro znevýhodněné lidi (ženy, domorodí obyvatelé).
- Je podporováno ekologicky šetrné hospodaření a výroba.
- Výrobci se sdružují do malých družstev, kterým je zaručena dlouhodobá spolupráce a sociální zázemí (lékař, stanovená pracovní doba apod.).
- Výrobky kontroluje a značku uděluje mezinárodní asociace.

FSC

- Označuje zkratkou mezinárodní nevládní organizaci „Forest Stewardship Council“ a znamená „Rada pro správu lesa“.
- Označuje výrobky ze dřeva, které vyrostlo v šetrně obhospodařovaných lesích a bylo i šetrně zpracováno.
- Díky FSC jsou podporováni lesní dělníci a domorodé obyvatelstvo využívající les.
- Lesní hospodaření by mělo být příznivé k životnímu prostředí, lidem, kteří v lese pracují, a zároveň přinášet i zisk.
- V České republice je podporována obnova a udržování přirozených listnatých a smíšených lesů.

EŠV (ekologicky šetrný výrobek)

- Označuje jakékoliv výrobky či služby, které v dané kategorii přispívají co nejméně k poškozování životního prostředí.
- Označuje výrobky, které jsou šetrnější k životnímu prostředí v celém průběhu své existence (od výroby až po rozložení).
- Výrobky by měly být trvanlivé a kvalitní, aby dlouho vydržely a daly se používat opakovaně.
- Všechny složky výrobku by měly být snadno rozložitelné a výrobky by měly mít co nejmenší a nejšetrnější obal.
- Značku Ekologicky šetrná služba může získat i škola.
- Výrobky kontroluje a značku uděluje státní Agentura pro ekologicky šetrné výrobky.

Poznámka: str. 41 slouží pro přehled jednotlivých vět, na následujících stránkách jsou věty upravené do velikosti vhodné k vyvěšení po třídě.

Označuje
produkty
ekologického
zemědělství.

Je podporováno
hospodaření
v souladu
s přírodou.

Nepoužívají se umělé chemické prostředky (hnojiva, léky, pesticidy...) přímo ani v jiných produktech (krmivo, osivo) ani při zpracování potravin.

Všechna domácí zvířata se chovají důstojným způsobem, respektují se jejich přirozené požadavky a chování.

Ekologické zemědělství udržuje osídlení venkova a zachování tradičního rázu kulturní zemědělské krajiny.

Výrobky kontroluje a značku uděluje obecně prospěšná společnost KEZ (Kontrola ekologického zemědělství) podle zákona.

Je zachována
dlouhodobá úrodnost
půdy a její ekologická
funkce.

Výrobci
je poskytnuta
odpovídající cena
za jejich výrobky.

Znamená
„spravedlivý obchod“
a vymezuje se vůči
běžnému mezinárodní-
mu obchodu.

Označuje výrobky,
které byly vyrobeny za spra-
vedlivých podmínek v chudých
zemích světa – v Africe,
Jižní Americe a jižní
a jihovýchodní Asii.

Jsou dodržována lidská práva – nevyužívá se dětská práce, rozvíjejí se příležitosti pro znevýhodněné lidi (ženy, domorodí obyvatelé).

Je podporováno ekologicky šetrné hospodaření a výroba.

Výrobky kontroluje
a značku uděluje
mezinárodní
asociace.

Výrobci se sdružují
do malých družstev, kterým
je zaručena dlouhodobá
spolupráce a sociální zázemí
(lékař, stanovená
pracovní doba apod.).

Označuje zkratkou mezinárodní nevládní organizaci „Forest Stewardship Council“ a znamená „Rada pro správu lesa“.

Označuje výrobky ze dřeva, které vyrostlo v šetrně obhospodařovaných lesích a bylo i šetrně zpracováno.

Díky FSC jsou
podporováni lesní
dělníci a domorodé
obyvatelstvo
využívající les.

V České republice
je podporována
obnova a udržování
přirozených listnatých
a smíšených lesů.

Lesní hospodaření by mělo být příznivé k životnímu prostředí, lidem, kteří v lese pracují, a zároveň přinášet i zisk.

Označuje jakékoliv výrobky či služby, které v dané kategorii přispívají co nejméně k poškozování životního prostředí.

Označuje výrobky, které jsou šetrnější k životnímu prostředí v celém průběhu své existence (od výroby až po rozložení).

Výrobky by měly být trvanlivé a kvalitní, aby dlouho vydržely a daly se používat opakovaně.

Značku Ekologicky
šetrná služba může
získat i škola.

Všechny složky výrobku
by měly být snadno
rozložitelné a výrobky
by měly mít co nejmenší
a nejšetrnější obal.

Výrobky kontroluje
a značku uděluje státní
Agentura pro ekologicky
šetrné výrobky.

